

طراحی و امکان‌سنجی الگوی برنامه‌ی درسی پست مدرن به منظور کاربرد آن در نظام آموزش عالی ایران

مینا کریمی، عزت‌الله نادری*، مریم سیف نراقی

چکیده

مقدمه: یکی از رویکردهایی که می‌تواند آموزش عالی را متحول کند و کیفیت آن را ارتقا دهد، برنامه‌ی درسی پست مدرن است که ناگزیر باید تمام نظام‌های آموزشی آن را در برنامه‌های خود پیاده سازند. با توجه به اهمیت این رویکرد، مقاله حاضر با هدف ارائه و امکان‌سنجی الگوی برنامه‌ی درسی پست مدرن در نظام آموزش عالی ایران انجام شد.

روش‌ها: در این پژوهش توصیفی، ابتدا الگوی پیشنهادی برنامه‌ی درسی پست مدرن با تأکید بر نظام آموزش عالی ایران با مرور متون و ادبیات موضوع و بررسی ۱۶۱ منبع فارسی و انگلیسی مرتبط با موضوع انجام شد. برای امکان‌سنجی الگوی پیشنهادی به منظور کاربرد در نظام آموزش عالی ایران، پرسشنامه‌ی محقق‌ساخته در اختیار ۲۱۴ نفر از متخصصان برنامه‌ی درسی که به روش تصادفی انتخاب شدند، قرار گرفت. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و آزمون خی دو و فیشر مورد تحلیل قرار گرفت.

نتایج: الگوی برنامه‌ی درسی پست مدرن در آموزش عالی در قالب عناصر برنامه‌ی درسی (هدف، محتوا، روش‌های یاددهی و یادگیری، محیط یادگیری، یادگیرنده و ارزیابی) طراحی گردید. یافته‌ها نشان داد که بیش از ۸۲ درصد از متخصصان برنامه‌ریزی درسی، عناصر الگوی پیشنهادی را به منظور کاربرد در نظام آموزش عالی ایران مطلوب بیان کردند ولی تنها ۳۴ درصد از آنها ویژگی‌های اهداف را مطلوب دانستند و بین دیدگاه متخصصان برنامه‌ریزی درسی در مورد مطلوب بودن عناصر پیشنهادی این الگو تفاوت معنادار آماری وجود نداشت ($p > 0.05$)؛ اما بین نظر آنها در مورد میزان کاربردی بودن اهداف برنامه‌ی درسی آموزش عالی پست مدرن با توجه به محل اشتغال تفاوت معنادار وجود داشت ($p < 0.001$).
نتیجه‌گیری: نتایج یافته‌ها نشان داد که الگوی طراحی شده بر مبنای مرور دیدگاه‌های صاحب‌نظران برنامه‌ی درسی پست مدرن به منظور کاربرد در نظام آموزش عالی ایران با توجه به نظر متخصصان برنامه‌ریزی درسی مطلوب بیان شد.

واژه‌های کلیدی: الگوی برنامه‌ی درسی، امکان‌سنجی، پست مدرنیسم، آموزش عالی

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / ۱۳۹۶؛ ۱۷(۳۲): ۳۱۱ تا ۳۲۲

مقدمه

را تزییق نمایند. تغییرات ساختاری آموزش عالی زمانی کارآمد خواهد بود که همه‌ی عوامل آن توانایی‌های لازم برای پرداختن به کارکردهای اساسی را در شرایط نوین داشته باشند و با استفاده از تجارب تاریخی نظام‌های آموزش عالی کشورهای جهان همگام با تغییرات سریع روز، عوامل درونی آن را متحول سازد. به تبع تغییرات ساختاری، برنامه‌ریزی درسی در دانشگاه نیز مراحل گوناگونی را گذرانده است. برنامه‌های درسی از جمله مهم‌ترین عناصر آموزش عالی هستند که بایستی از تناسب لازم در راستای اهداف و وظایف و تحولات مربوطه برخوردار بوده تا بتوانند نقش مؤثر خود را ایفا کنند (۱). برنامه‌ی درسی به عنوان قلب نظام آموزش

آموزش عالی محور توسعه و موتور حرکت و تحول در جوامع مختلف است، چرا که کانون اصلی تربیت نیروی انسانی متخصص و آموزش دیده است که می‌تواند با برخورداری از ایده‌ها و اندیشه‌های نو در هر لحظه در شریان‌های حیاتی حرکت رو به رشد جامعه، بالقوگی نوینی

* نویسنده مسؤو: دکتر عزت‌الله نادری (استاد)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران. (eznaderi@hotmail.com)
مینا کریمی، دانشجوی دکتری رشته برنامه‌ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران. (minakarimi777@gmail.com) دکتر مریم سیف نراقی (استاد)، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران. (mseif@hotmail.com)
تاریخ دریافت مقاله: ۹۵/۹/۱، تاریخ اصلاحیه: ۹۵/۱۰/۲۲، تاریخ پذیرش: ۹۶/۲/۲۰

عالی، آشکارترین وجه اعلام پیام و عملیاتی‌ترین تدبیر نظام آموزشی برای مدیریت یادگیری فراگیران است و شامل فرصت‌های یادگیری و کلیه‌ی تجاربی است که با نظارت و مسئولیت نظام آموزشی و به منظور ایجاد تغییرات مطلوب در دانش، مهارت‌ها و نگرش‌های فراگیران طراحی و اجرا می‌شود و عملکرد آنان را مورد ارزشیابی قرار می‌دهد(۲). امروزه برنامه‌ریزان برای پیشبرد پروژه‌های اصلاحی برنامه‌های درسی شیوه‌هایی در پیش گرفته‌اند، اما نسبت به بسیاری از موارد بی‌توجه بوده‌اند. از جمله این موضوع که جوانان در کجا چه چیزی را و چگونه یاد می‌گیرند و عمده تغییرات برنامه‌های درسی، پروژه‌های مدرنیستی هستند که با حرکت دنیا به سمت پست مدرن، آنچه به فراگیران می‌آموزد، نسبت به نیازهای واقعی آنان برای زندگی در دنیای پست مدرنیستی پاسخگو نیست(۳) و چیزی که برنامه درسی در عصر کنونی و مدرن ارائه می‌کند، دیگر نمی‌تواند فراگیران را برای بقا و توسعه بیشتر در عصر پست مدرن آماده سازد(۴).

مروری بر ادبیات پژوهش‌ها نشان داده است که بازتاب تفکر پست مدرن در نظام آموزش عالی، تمرکز زدایی و کاستن نفوذ دولت بر تشکیلات آموزشی است که راه را برای برنامه‌ریزی و انتخاب هدف، محتوا، روش و ساختارهای متناسب با آداب و رسوم و زبان خرده فرهنگ‌ها هموار می‌سازد و تقویت روحیه انتقادگری و حمایت از تعلیم و تربیت انتقادگرا است(۱).

مؤسسات آموزش عالی، می‌بایست در مقابل آنچه که لیوتار (Lyotard) تحت عنوان وضعیت و شرایط پست مدرن نامیده است، پاسخگو باشند. به نقل از بانوبهای (Banoobhai)(۵) تغییراتی که پست مدرنیسم در برنامه درسی ایجاد می‌کند، چون شمشیری دو دم، از سویی از نقش جدید دانشگاه‌ها در تبدیل شدن به مراکز بزرگ پژوهش و تولید دانش، پشتیبانی می‌کند و از سویی دیگر با از ساخت انداختن آن‌ها، به کاهش قدرت و نظم دیوان‌سالارانه‌ی دانشگاه‌های با ویژگی کلاسیک می‌انجامد. آشکارا چنین وضعی مستلزم پدید آمدن هدف‌ها و

در نتیجه نقش‌های تازه‌ای برای دانشگاه می‌شود که در قالب برنامه‌های درسی نمایان می‌شود(۶). در دیدگاه پست مدرنیسم، اهداف برنامه‌های درسی دانشگاه، تغییرات پویای همگام با زمانه است. محتویات و مطالب دوره، ثابت نیستند و باید با توسعه‌ی جامعه، به روزرسانی شود. درمورد اجرای برنامه درسی، این امر باید یک فرآیند پویا باشد(۷). برنامه‌ی درسی پست مدرن دارای ویژگی‌های زیر است: فرایندگرا بودن (فرایند محور بودن) به جای متمرکزشدن بر روی محصول، تأکید و اهمیت دادن به توسعه‌ی مهارت‌های تفکر انتقادی برتر، پرورش دادن خلاقیت و این که مری تنها قدرت حاکم در کلاس درس نیست بلکه یک تسهیل‌کننده است که به فراگیران خود در جهت کسب دانش کمک می‌نماید. همچنین دانش نباید تجویزی و برگرفته شده از نظام و سیستم باشد و می‌بایست موجب رشد و پرورش خود سازمانی فرد گردد(۸). ویلیام دال (William Dall) از مشهورترین نظریه پردازان پست مدرن است که به صورت جدی و با ادبیات برنامه درسی، به پیشنهاد طرحی برای تدوین برنامه‌های درسی مبتنی بر این پارادایم اقدام نموده است. او تأکید می‌کند که یکی از چالش‌های آموزش پست مدرن، تدوین برنامه درسی است که هم سازگار با اصول طراحی بوده و هم پایدار باشد؛ برنامه‌ای که تنش‌ی اساسی بین عدم تعادل و تعادل دارد. به نحوی که از آن تعادلی جدید، جامع و تغییر پذیر ظهور یابد. او «الگوی برنامه درسی تحول آفرین» را مطرح نمود که در آن نوعی خروج از تفکر مبتنی بر عقلانیت فن گرا دیده می‌شود(۹). از نظر ویلیام دال بی‌نظمی، آشوب، پیچیدگی و عدم قطعیت یکی از ویژگی‌های اصلی برنامه درسی است. او می‌گوید که برنامه درسی باید دارای ۴ ویژگی زیر باشد که او از آن تحت عنوان R4 نام می‌برد:

۱- غنا ۲- بازگشت ۳- رابطه ۴- دقت(۱۰).

صاحب‌نظران بی‌شماری در مورد الگوها، ویژگی‌ها و مراحل برنامه درسی صحبت کرده‌اند. هر برنامه درسی دربردارنده طرحی خاص است که در درون آن نهفته است. خواه برنامه‌ریز با یکایک آنها برخورد کند و یا این که به طور کلی

برنامه‌ریزی درسی و پست مدرن در آموزش عالی در برخی از کشورهای پیشرو در این زمینه مانند کشور فنلاند، چین، آمریکا و آلمان، کتاب‌ها، مقالات و پایان‌نامه‌های مرتبط با موضوع پژوهش بود که در بخش نتیجه‌گیری به این اسناد رجوع شده است. پس از گردآوری منابع و مرور عنوان و چکیده آن‌ها، منابعی که به طور خاص به برنامه درسی پست مدرن پرداخته بودند، مورد مطالعه قرار گرفت و از مطالب مرتبط آن، یادداشت‌برداری به عمل آمد که در مجموع از بین ۲۵۰ منبع (منابع انگلیسی و فارسی) ۱۶۱ منبع مرتبط با موضوع این پژوهش ارزیابی شد و مورد بررسی کامل قرار گرفت.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات برای ارائه الگوی پیشنهادی، تحلیل و استنتاج نظری و مشورت با ۳۰ نفر از متخصصان برنامه درسی بود. جامعه آماری برای امکان‌سنجی الگوی طراحی شده، شامل ۵۰۰ نفر از متخصصان برنامه‌ریزی درسی بودند که دارای کارت عضویت پیوسته در انجمن برنامه‌ی درسی ایران و حداقل سابقه دوساله عضویت را داشتند. از بین آنها ۲۱۴ نفر به عنوان نمونه تحقیق براساس جدول مورگان به روش تصادفی ساده انتخاب شدند.

به منظور نظرسنجی درباره میزان کاربردی بودن الگوی پیشنهادی برنامه درسی پست مدرن از پرسشنامه‌ی محقق‌ساخته دارای ۶۱ گویه با مقیاس چهار درجه‌ای لیکرت استفاده شد که شامل مقیاس‌های خیلی زیاد-زیاد-کم-خیلی کم است و برای هر سؤال، با توجه به درجات یاد شده و بر اساس انتخاب فرد تکمیل‌کننده، نمره‌ای به ترتیب (۴،۳،۲،۱) داده می‌شود. گویه‌های این پرسشنامه شامل مشخصات فردی نمونه آماری، حاوی اطلاعاتی در مورد جنس، سابقه خدمت، محل اشتغال و عضویت در هیأت علمی است. ۸ سؤال درباره‌ی اهداف برنامه‌ی درسی پست مدرنیسم در آموزش عالی ایران، ۱۱ سؤال درباره‌ی محتوا، ۱۳ سؤال درباره‌ی روش‌های یاددهی-یادگیری، ۲۰ سؤال درباره‌ی ویژگی‌های محیط یادگیری در برنامه‌ی درسی پست مدرنیسم، ۵ سؤال درباره‌ی ویژگی‌های یادگیرنده و ۴ سؤال درباره‌ی ارزیابی

طرحی را به کار گرفته باشد، باید بین عناصر فوق هماهنگی و همخوانی برقرار سازد تا اثرگذاری مطلوب در فراگیران به وجود آید. از آنجایی که تلقی برنامه درسی به عنوان یک چرخه برای تولید سند برنامه درسی در متون برنامه‌ریزی درسی در آموزش عالی سابقه‌ای دیرینه‌ای دارد، تغییر دادن یک عنصر بر عناصر دیگر و آنچه فراگیران می‌آموزد اثر خواهد گذاشت بنابراین بایستی در این زمینه برنامه درسی مدون و منسجمی ارائه گردد (۱۱). محققین در این پژوهش با بررسی و مطالعه الگوهای موجود در زمینه برنامه‌ریزی درسی آموزش عالی از بین تمامی عناصر ۶ عنصر هدف، محتوا، روش‌های یاددهی و یادگیری، جایگاه یادگیرنده، محیط یادگیری و ارزیابی را با توجه به مدل تایلر (Taylor) و همکاران (به نقل از واجاری و همکاران) (۱۲) را با در نظر گرفتن دیدگاه پست مدرنیسم و براساس پژوهش‌های رایت (Wright) و همکاران (۱۳)، قهرمان (۱۰)، نیکرباکر (Knickerbocker) و همکاران (۱۴)، چان (Chun) و همکاران (۱۵) و فرخانی (۱۶) مورد بررسی قرار دادند و با توجه به نظر متخصصان برنامه‌ی درسی، امکان کاربرد الگوی استخراج شده را در نظام آموزش عالی ایران مورد سنجش قرار دادند. بنابراین این پژوهش با هدف طراحی و امکان‌سنجی الگوی برنامه درسی پست مدرن در نظام آموزش عالی ایران انجام شد.

روش‌ها

این تحقیق به لحاظ هدف از نوع کاربردی و از نظر روش اجرا توصیفی است. در روش توصیفی، توصیف عینی، واقعی و منظم خصوصیات یک موقعیت یا یک موضوع مورد نظر است (۱۷). به منظور گردآوری منابع برای مطالعه حاضر، ابتدا کلید واژه‌های postmodernism, higher curriculum, education مورد توجه قرار گرفت. در این راستا منابع پایگاه‌های اینترنتی googleProQuest, Sage pub, Eric, Magiran, Elsevier, Sika, SID, Irandoc, scholar از سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۱۷ جستجو و ۲۵۰ منبع شامل مقاله و کتاب و پایان نامه گردآوری شد. بستر تحقیق در این بخش شامل اسناد و دیدگاه‌های متخصصان

نتایج

چارچوب نظری به دست آمده در قالب عناصر شش‌گانه‌ی برنامه درسی «هدف، محتوا، روش‌های یاددهی و یادگیری، محیط یادگیری (وضعیت محیط یادگیری، مربی، فناوری‌های آموزش)، ویژگی‌های یادگیرنده و ارزیابی» پس از مطالعه مبانی نظری و رفع تناقضات در آنها برای برنامه درسی پست مدرن در نظام آموزش عالی ایران ارائه شد (جدول ۱). الگوی استخراج شده در قالب نمودار ۱ نشان داده شده است. بر اساس مطالعات قادری (۴)، مک گرگور (۱۸)، وستبری (۱۹)، آرونیتس و ژيرو (۲۰)، در این الگو یادگیرنده نقش اولیه و اساسی نسبت به سایر عناصر یعنی: هدف، محتوا، روش‌های یاددهی و یادگیری، محیط یادگیری و ارزیابی دارد، به گونه‌ای که یادگیرنده تعیین‌کننده اهداف یادگیری، محتوا، روش‌های یادگیری، محیط یادگیری و روش‌های ارزشیابی خواهد بود. از طرف دیگر بقیه عناصر هم با هم ارتباطات متقابل دارند و به نحوی تعیین‌کننده هم هستند. برای روشن شدن نقش محیط یادگیری در برنامه‌ی درسی پست مدرن، محقق سه عامل تأثیرگذار در محیط را مورد بررسی قرار داده است. این سه عامل شامل وضعیت محیط یادگیری، فناوری‌های آموزشی و نقش مربی است.

یافته‌های جمعیت‌شناختی نشان داد از مجموع ۲۱۲ نفر که به عنوان گروه نمونه انتخاب شده بودند، ۲۰۳ پرسشنامه تکمیل گردیده (درصد پاسخ‌گویی ۹۵٪) که از بین این تعداد، ۵۲/۷٪ افراد پاسخ‌دهنده زن و ۴۷/۳۰٪ آنها مرد هستند. محل اشتغال ۴۲/۹٪ افراد پاسخ‌دهنده، دانشگاه و ۱۴/۸٪ آنها سایر مراکز است. ۳۲٪ افراد پاسخ‌دهنده عضو هیأت‌علمی دانشگاه‌ها هستند. سابقه خدمت ۶۱٪ افراد پاسخ‌دهنده بین ۱ تا ۱۰ سال و ۳٪ آنها، بالای ۳۰ سال است.

در جدول ۲ شاخص‌های توصیفی ویژگی‌های عناصر برنامه درسی پست مدرن به منظور کاربرد در آموزش عالی ایران ارائه شده است. در روش معرفی گردید.

بر اساس اطلاعات جدول ۲، حدود ۸۲ درصد از متخصصان برنامه‌ی درسی گزینه‌های زیاد و خیلی زیاد را انتخاب

برنامه‌ی درسی پست مدرنیسم در آموزش عالی ایران است. به منظور رعایت موازین اخلاقی در پرسشنامه ذکر شد که کلیه اطلاعات محرمانه و فاقد نام و نام‌خانوادگی هستند. پرسشنامه‌ها به دو صورت حضوری و از طریق ایمیل پس از کسب رضایت آگاهانه از افراد نمونه و توضیح اهداف طرح و محرمانگی اطلاعات، در اختیار ایشان قرار گرفت و بعد از تکمیل جمع‌آوری شد. معیارهای ورود شامل داشتن سابقه عضویت حداقل ۲ سال و معیارهای خروج شامل لغو عضویت توسط فرد یا انجمن و عدم تکمیل پرسشنامه بود. به منظور تأمین روایی این پرسشنامه از روایی صوری و محتوایی استفاده شد و روایی پرسشنامه توسط ۳ تن از اساتید هیأت‌علمی رشته برنامه‌ریزی درسی و ۱۰ نفر از متخصصان برنامه درسی تأیید شد. پایایی کل این پرسشنامه نیز از طریق اجرای آن روی ۳۰ نفر از متخصصان برنامه درسی که به صورت تصادفی انتخاب شدند و جزء نمونه این پژوهش نبودند، با استفاده از آلفای کرونباخ انجام شد و ۰/۸۳ محاسبه گردید که بیانگر مطلوبیت و قابل قبول بودن این پرسشنامه است. برای تجزیه و تحلیل و تلخیص داده‌ها در نهایت از آمار توصیفی (جداول توزیع فراوانی و درصد) و با توجه به اهداف تحقیق از آمار استنباطی (آزمون مجذور خی دو و آزمون فیشر) برای ارزشیابی الگو استفاده شد. کلیه عملیات آماری با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS-20 مورد بررسی قرار گرفت و میزان ریسک خطا ($\alpha=0/05$) در نظر گرفته شده است. برای تعیین میزان مطلوبیت امکان کاربردی بودن مؤلفه‌های الگوی طراحی شده برنامه‌ریزی درسی بر مبنای آموزه‌های پست مدرنیسم برای نظام آموزش عالی ایران، ابتدا فاصله موجود بین نمره‌ها (۴ تا ۱) را که ۳ فاصله است به عدد ۳ (سه دامنه) تقسیم کرده و با استفاده از عدد به دست آمده، بین نمره‌های (۴ تا ۱) سه دامنه شامل، دامنه مطلوب، دامنه نسبتاً مطلوب و دامنه نامطلوب را به صورتی که مشاهده می‌شود طراحی شد: (معیار تعیین دامنه‌های موجود) $1 = (سه\ دامنه) / 3 = (تعداد\ فاصله\ ها) 3$

نموده‌اند. همچنین با توجه نتایج ارائه شده در جدول ۳ در توزیع دیدگاه متخصصان برنامه درسی در خصوص میزان کاربردی بودن الگوی برنامه‌ی درسی آموزش عالی پست مدرن در ایران تفاوت معنادار وجود ندارد ($p > 0.05$)؛ بدین معنی که امکان کاربرد الگوی برنامه‌ی درسی پست مدرن در آموزش عالی ایران مطلوب بیان شده است، همچنین نتایج

آزمون خی دو و آزمون فیشر نشان داد که بین نظرات متخصصان برنامه‌ریزی درسی در مورد امکان‌سنجی کاربرد الگوی طراحی شده در نظام آموزش عالی ایران، با توجه به جنسیت، محل اشتغال و سابقه خدمت آنها تفاوت معناداری وجود ندارد ($p > 0.05$) (جدول ۴).

جدول ۱: ویژگی‌های عناصر برنامه‌ی درسی پست مدرن

عناصر برنامه‌ی درسی	ویژگی‌های عناصر برنامه‌ی درسی پست مدرن	مستخرج از دیدگاه‌های اندیشمندان
اهداف	دستیابی به خود آفرینندگی، تربیت شهروند انتقادی، ایجاد شرایط برقراری دموکراسی، تأکید بر گفت‌وگو، بها دادن به دانش عملی، توجه به فرهنگ عمومی، مطالعات فرهنگی، توجه به تفاوت‌ها.	فرخانی (۱۶)، فرمپینی (۱۸)، لیوتار (۱۹)، آرونویتس و ژیرو (۲۰).
محتوا	محتوا باید افراد را در فرایند رشد و شدن قرار دهد. محتوا باید باعث ساخت دانش با همکاری فراگیر و مربی شود. محتوا باید حساسیت نسبت به مسایل محیطی را در بردارد. ارائه نگرشی چند گانه از یک دانش خاص. محتوای یادگیری در لحظه و توسط مذاکره بین مربی و فراگیر حاصل می‌شود. تأکید بر این نکته که محتوای برتر وجود ندارد. ترکیب اطلاعات پراکنده به گونه‌ای خلاقانه با هم و خلق چیزی نو و متفاوت. هیچ تئوری و نظریه‌ای بدون بررسی به اجرا در نمی‌آید. محتوا باید مهارت حل مسأله فراگیران را افزایش دهد. محتوا باید به روش‌های متنوع طراحی شود. انتخاب تجربه مفیدتر با توجه به نیازها و علایق از میان تجارب یادگیری.	فرمپینی (۱۸)، فانی (۲۱)، آهنچیان (۲۲)، قادری (۴)، مک گرگور (۲۳)، وستیری (۲۴).
روش‌های یاددهی و یادگیری	روش‌های یاددهی و یادگیری در برنامه‌ی درسی پست مدرن در آموزش عالی مبتنی بر گفت‌وگو و تکرارگرایانه است. روش‌ها ضد اقتدارگرا و موقعیت مدار موقتی است. بر پرورش خلاقیت و حس زیبایی شناختی تأکید دارد. روش یادگیری ساخت شکلی، روش یادگیری دانش عملی، روش یادگیری گفت‌وگو سازنده دانش (که سرآغاز آن علاقه شخصی دانشجو باشد)، روش یادگیری مشارکتی، روش یادگیری انتقادی، روش یادگیری گروهی (ایجاد تعامل بین یادگیری مستقل و یادگیری تعاملی)، روش یادگیری شبیه‌سازی، روش یادگیری چندگانه (به کارگیری حواس چندگانه)، روش یادگیری متن‌نگری (استفاده از خواندن-تفسیر-نقد)، روش یادگیری موقعیت‌گرایی و اقتضایی، روش یادگیری رسانه‌ای	چیرالدلی (۲۵)، پارکر (۲۶)، فرمپینی (۱۸)، مک گرگور (۲۳)، لیوتار (۱۹).
محیط یادگیری	وضعیت محیط یادگیری: محیط آموزشی فاقد مکان خاص است. سلسله مراتب در آن نامشخص است. تصور از محیط آموزشی پست مدرن چون تصور یک اجتماع است و همیشه به حال توجه دارد. این محیط بسته و محدود به نظام‌های فکری و ارزشی از قبل تعیین شده نیست. مؤسسات آموزشی شبکه‌ای از تنوع- خودرهبری- خودکنترلی هستند. ارتباطات گسترده و چند جانبه برای یادگیرنده را فراهم می‌کند. در محیط پست مدرن صداهای گوناگون مطرح می‌شود. آیین‌های چندفرهنگی مورد توجه قرار می‌گیرد. درهای گفتگو باز است. رقابت بین گروه‌های درون مؤسسه‌ای و بین مؤسسه‌ای مورد احترام است.	لیوتار (۱۹)، گری (۲۷)، قادری (۴)، احمدی (۶)، آرونویتس و ژیرو (۲۰).
	مربی: مربی مامور سازمان‌دهی محیط یادگیری است. نقش مربی به آفرینندگی دانش و تسهیل‌کننده جریان یادگیری کلاس تبدیل می‌شود. مربی نقش رابط و کارورز بر عهده دارد و مسؤول ایجاد روح دموکراسی در کلاس است. مربی استاد یک اندیشه‌ی راه‌یابی‌بخش است. هدف او آموختن چگونه یادگرفتن به فراگیران است.	لیوتار (۲۰)، گری (۲۷)، احمدی (۶)، آرونویتس و ژیرو (۲۰)، قادری (۴)، تیفو (۷).

فناوری‌های آموزشی: اینترنت به صورت گسترده و بدون هیچ مرز و محدودیتی ارتباطات گسترده را بین فراگیران فراهم می‌سازد. استفاده از فناوری به عنوان ابزاری برای یادگیری رهایی بخش است و تعامل رایانه‌ای فراگیران به صورت اجتماع‌های کوچک و مستعد است.	آرونوئیس و ژیرو(۴)(۲۰)، قادری(۴)، تیفو(۷).
آموزش پست مدرن یادگیرنده محور است. یادگیرنده نباید تسلیم کامل و بی‌تفکر موضوع شود و به طور انتقادی با متون برخورد کند. آنها باید چگونگی عمل را یاد گیرند. گذشته را مدنظر قرار دهند و به داوری درباره‌ی آن بپردازند. دانشجویان مشتاق هستند بخوانند، فکر کنند و با تجارب درگیر شوند. فراگیران از آزادی بیشتری برخوردارند. یادگیرندگان از طریق گفتگو استیلائی دانش عینی و از قبل تعیین شده را نمی‌پذیرند و از طریق تشکیل گروه‌های مستقل پژوهشی و با استفاده از اینترنت فرصت‌های جدیدی را برای یادگیری دارند.	قادری(۴)، مک گرگور(۲۳)، وستبری(۲۴)، آرونوئیس و ژیرو(۲۰).
مفهوم نمره و امتحان در دانشگاه پست مدرن جایی ندارد. از معیارهای کیفی استفاده می‌شود. ارتقای سطح براساس اندازه‌های کمی چون سال تحصیلی و پایه‌ی درسی نادیده گرفته می‌شود. از ملاک و معیارهای درونی استفاده می‌شود یعنی عملکرد فرد با استعدادها و توانایی‌های خود مورد مقایسه قرار می‌گیرد. استفاده از نتایج خودارزیابی و مشورت با هم‌گروه‌ها مورد توجه است. جریان یادگیری تا رسیدن یادگیرنده به صلاحیتی که در خود احساس می‌کند، ادامه خواهد داشت.	فرخانی(۱۶)، فرمهبینی(۱۸)، مک گرگور(۲۳)، وستبری(۲۴).

جدول ۲: درصد فراوانی شاخص‌های توصیفی ویژگی‌های عناصر برنامه درسی پست مدرن در آموزش عالی ایران

عناصر برنامه	خیلی کم	کم	زیاد	خیلی زیاد	میانگین	دامنه مطلوبیت
اهداف	۳۹٪	۵۴٪(۲۷)	۴۳٪(۲۱)	۳۷٪(۱۳)	۲/۰۹	نسبتاً مطلوب
محتوا	۱٪(۲)	۱۰٪(۵)	۱۰۰٪(۴۹)	۹۱٪(۴۵)	۳/۳۸	مطلوب
روش‌های یاددهی - یادگیری	۱۱٪(۱)	۹٪(۴)	۹۴٪(۴۷)	۹۹٪(۴۹)	۳/۴۳	مطلوب
محیط یادگیری	۱۱٪(۱)	۹٪(۴)	۹۷٪(۴۸)	۹۶٪(۴۷)	۳/۴۱	مطلوب
فناوری‌های آموزشی	۲٪(۱)	۸٪(۴)	۱۰۲٪(۵۰)	۹۱٪(۴۵)	۳/۴۱	مطلوب
جایگاه مربی	۱۱٪(۱)	۷٪(۳)	۹۴٪(۴۷)	۱۰۱٪(۴۹)	۳/۴۶	مطلوب
یادگیرنده	۱۱٪(۱)	۱۰٪(۵)	۱۰۰٪(۴۹)	۹۲٪(۴۵)	۳/۴۰	مطلوب
ارزیابی	۲٪(۱)	۹٪(۵)	۹۷٪(۴۸)	۹۵٪(۴۷)	۳/۴۱	مطلوب
الگوی برنامه‌ی درسی پست مدرن	۷۱٪(۸)	۲۱٪(۱۰)	۷۱٪(۳۵)	۹۴٪(۴۷)	۳/۱۹	مطلوب

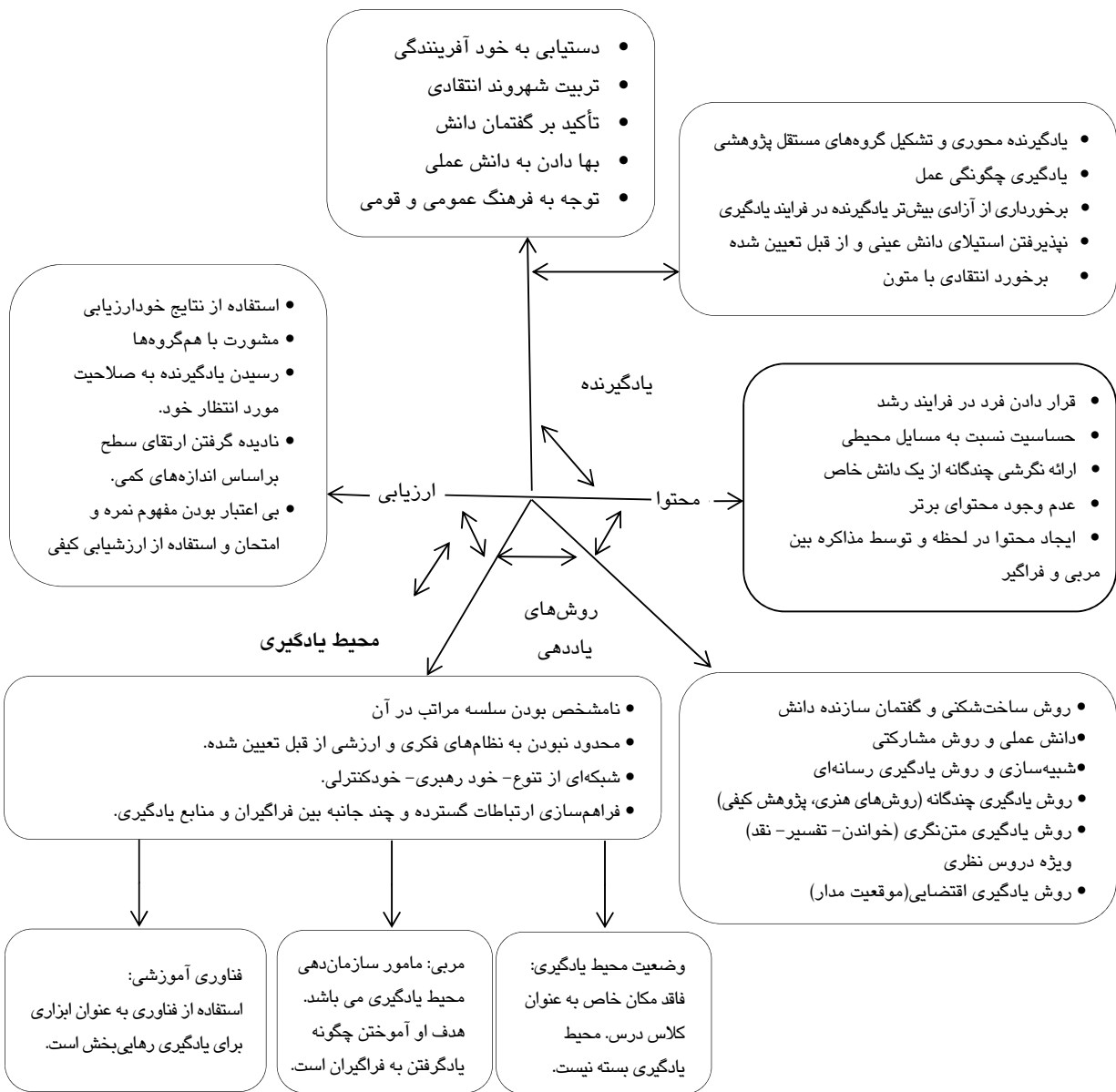
جدول ۳: نتایج آزمون خی‌دو جهت بررسی تفاوت بین عناصر برنامه‌ی درسی پست مدرن در آموزش عالی ایران از دیدگاه

متخصصان برنامه درسی

عناصر	مقدار آزمون مجذور خی	درجه آزادی	نتیجه گیری
اهداف	۲۷/۸۰۴	۳	p>۰/۰۵
محتوا	۱۶۲		p>۰/۰۵
روش‌های یاددهی - یادگیری	۱۶۶/۷۴۵	۳	p>۰/۰۵
محیط یادگیری	۱۶۲/۸۶۳	۳	p>۰/۰۵
فناوری‌های آموزشی	۱۶۶/۵۱۷	۳	p>۰/۰۵
مربی	۱۶۸/۰۹۹	۳	p>۰/۰۵
یادگیرنده	۱۶۲/۸۱۳	۳	p>۰/۰۵
ارزیابی	۱۶۱/۹۰۶	۳	p>۰/۰۵
الگوی برنامه‌ی درسی	۸۴/۸۲۳	۳	p>۰/۰۵

جدول ۴: درصد فراوانی شاخص‌های توصیفی و استنباطی ویژگی‌های عناصر برنامه درسی پست مدرن در آموزش عالی ایران به تفکیک جنسیت، تحصیلات، محل اشتغال، سابقه‌ی خدمت

متغیرها	خیلی کم	کم	زیاد	خیلی زیاد	میانگین پاسخ‌ها	دامنه مطلوبیت	درجه آزادی	مقدار پی	مقدار آماره خی-دو	
جنسیت	زن	(۸/۴)۹	(۸/۴)۹	(۳۶/۴)۳۹	(۴۶/۷)۵۰	۳/۲۱	مطلوب			
	مرد	(۸/۳)۸	(۱۲/۵)۱۲	(۳۳/۳)۳۲	(۴۵/۸)۴۴	۳/۱۷	مطلوب			
تحصیلات	کارشناسی ارشد	(۹/۴)۵	(۱۳/۲)۷	(۲۰/۸)۱۱	(۵۶/۶)۳۰	۳/۲۴	مطلوب	۰/۳۲۳	۸/۰۸۳	
	دانشجوی دکتری	(۹/۵)۱۰	(۸/۶)۹	(۲۸/۱)۴۰	(۴۳/۸)۴۶	۳/۱۶	مطلوب			
	دکتری	(۴/۴)۲	(۱۱/۱)۵	(۴۴/۴)۲۰	(۴۰/۰)۱۸	۳/۲۰	مطلوب			
محل اشتغال	آموزش و پرورش	(۱۰/۱)۱۰	(۵/۶)۶	(۳۷/۱)۳۴	(۴۷/۲)۴۳	۳/۲۳	مطلوب	۰/۵۷۸	۲/۱۸۷	
	دانشگاه	(۹/۵)۹	(۱۱/۹)۱۱	(۳۵/۷)۳۱	(۴۲/۹)۳۷	۳/۱۰	مطلوب			
سابقه خدمت	۱ - ۱۰ سال	(۸/۹)۱۱	(۸/۱)۱۰	(۳۹/۸)۴۹	(۳۱/۸)۵۳	۳/۱۷	مطلوب	مقدار آماره آزمون فیشتر=۱۳/۳۶۲		
	۱۰ - ۲۰ سال	(۵/۳)۳	(۱۴)۸	(۲۸/۱)۱۶	(۵۲/۶)۳۰	۳/۲۸	مطلوب			
	۲۰ - ۳۰ سال	(۱۸/۸)۳	—	(۳۱/۵)۲	(۵۰)۸	۳/۱۲	مطلوب			
	بالای ۳۰ سال	—	(۴۲/۹)۳	(۱۴/۳)۱	(۴۲/۹)۳	۳	مطلوب			

نمودار ۱: الگوی پیشنهادی برنامه‌ی درسی پست مدرن در نظام آموزش عالی ایران

بحث

شد، دارای اهداف متعددی، از جمله پرورش تفکر انتقادی، بروز خلاقیت و آفرینندگی و توجه به تفاوت‌های فردی و فرهنگی است. مهارت‌های تفکر انتقادی و خلاقیت در بالاترین سطح فعالیت‌شناختی انسان قرار دارد و از ارزشمندترین اهداف آموزشی و تربیتی به حساب می‌آید. این تفکر تنها به یادگیری در آموزش عالی محدود نمی‌گردد بلکه بر تمام فعالیت‌های زندگی از جمله کار و روابط نیز مؤثر است و

هدف پژوهش حاضر، طراحی الگوی برنامه درسی پست مدرن در آموزش عالی با استفاده از دیدگاه‌های صاحب‌نظران برنامه درسی پست مدرن بود و سپس الگوی مذکور با توجه به نظر متخصصان برنامه درسی، به منظور کاربرد و امکان‌سنجی در نظام آموزش عالی ایران مورد بررسی قرار گرفت. الگوی پیشنهادی که در این پژوهش ارائه

همچنین دانشجویانی که زمینه بروز خلاقیت آنها مهیا باشد می‌توانند ایده‌های زیادی را درباره یک مسأله ارائه دهند و به جزئیات بیش‌تر توجه دارند. ویژگی‌های استخراج شده برای اهداف برنامه درسی پست مدرن توسط محقق با برخی از تحقیقات هم‌سویی دارد، که به این نتیجه رسیده‌اند هدف آموزش و پرورش پست مدرن آفرینندگی است (۱۶ و ۱۷). با توجه به یافته‌های این تحقیق متخصصان برنامه‌ریزی درسی در سطح آموزش عالی و اساتید دانشگاه‌ها باید برای رسیدن به اهدافی مانند آفرینندگی و خلاقیت و تفکر انتقادی، احترام به تفاوت‌ها تلاش کنند و در انتخاب محتوای برنامه‌های درسی، حساسیت نسبت به مسایل محیطی را افزایش دهند، از طریق محتوا فرد را در فرایند رشد قرار دهند، از یک دانش خاص، نگرشی چندگانه ارائه دهند و محتوا را با مشارکت یادگیرنده و از طریق مذاکره تهیه نمایند که با تعدادی از مطالعات (۲۸ و ۲۱) هم‌سو است. همچنین کاربردهای راهبردهایی مانند روش مشارکتی و یادگیری اقتضایی، شبیه‌سازی، روش ساخت‌شکنی و گفت‌وگو سازنده دانش که با ویژگی‌های دانشجویان هم تطابق بیش‌تری دارد، می‌تواند باعث تحقق اهداف مذکور گردد، چان و دنیس (Dennis & Chun) هم در پاسخ به این سؤال که "چطور می‌توان یک مربی پست مدرن بود؟" به روش تدریس می‌پردازد و روش شبیه‌سازی را تجویز می‌کند و می‌گوید: شبیه‌سازی، فرصت‌هایی به یادگیرندگان می‌دهد که آنها نتایج اقدامات خود را ببینند و آثار تصمیم‌های خود را احساس کنند. اساتید و متخصصان برنامه‌ریزی درسی باید از طریق فراهم‌سازی محیط یادگیری متنوع و باز که به نظام‌های فکری از قبل تعیین شده محدود نیست، همچنین فراهم‌سازی ارتباطات گسترده و چند جانبه، زمینه تحقق این برنامه را فراهم سازند (۱۵). فرم‌هینی بیان کرده که در تعلیم و تربیت پست مدرن با توجه به آگاهی روزافزون یادگیرندگان که بطور عمده از طریق بانک‌های اطلاعاتی کامپیوتری فراهم می‌شود، نقش مربیان بیش‌تر باید «آموزش چگونه یاد گرفتن» به یادگیرندگان باشد. آنها باید در انگیزه‌دهی و تسهیل جریان یادگیری یار و مددکار یادگیرنده

باشند. مختصر آنکه در کلاس درس پست مدرن، مربیان راهنمایان و پیش‌کسوتانی هستند که نقش هماهنگ‌کننده‌ی تجارب یادگیری را به عهده دارند (۲۱)، که این یافته با نتایج پژوهش محقق مطابقت دارد.

در این الگو اساتید با استفاده از نتایج خود ارزیابی، مشورت با هم گروهی‌ها و ارتقای سطح براساس معیارها و ارزشیابی‌های کیفی، به نقاط ضعف و قوت دانشجویان پی برده و زمینه یادگیری آنها را مهیا سازند که نتایج به دست آمده در این زمینه با نتایج برخی تحقیقات تحقیق (۲۴ و ۲۹ و ۳۰) مطابقت دارد. رایت و همکاران نیز به این نتیجه رسیده‌اند که در دانشگاه پست مدرن ارتقای سطح بر اساس اندازه کمی چون سال تحصیلی و پایه درسی نادیده گرفته می‌شود. استفاده از نتایج خود ارزیابی و مشورت با هر یک از یادگیرندگان برای قضاوت نهایی درباره عملکرد هر یک از اعضای سیستم آموزشی مورد توجه مربیان پست مدرن است (۱۳). در مورد نقش یادگیرنده در برنامه درسی، نتایج مطالعاتی بیان کرده‌اند که آنها باید یاد بگیرند که چگونه عمل کنند و در مباحث سیاسی، شرکت فعالانه‌ی انتقادی و اخلاقی داشته باشند (۲۰).

همچنین یافته‌های دیگر پژوهش حاکی از آن بود که الگوی برنامه درسی پست مدرن به منظور کاربرد در آموزش عالی ایران، از نظر متخصصان برنامه‌ریزی درسی مطلوب بوده و بین دیدگاه‌های آنها با توجه به جنسیت، محل اشتغال، سابقه خدمت در مورد میزان مطلوبیت الگوی پیشنهادی تفاوت معناداری وجود ندارد. مشابه نتایج مطالعه حاضر در پژوهش شیشگو (Shishigu) که در اتیوپی انجام شده، گزارش شده است که این نوع برنامه‌ی درسی را برای رفع مشکلات نظام آموزشی این کشور مناسب دانسته‌اند (۸). فرم‌هینی و همکاران نیز در تحقیق خود این نوع برنامه‌ی درسی را برای آموزش‌های غیررسمی مناسب ارزشیابی کرده‌اند (۳۱). لوئیس (Lewis) نیز در پژوهش خود الگوی برنامه‌ی درسی پست مدرن را برای فعال نمودن یادگیرندگان در فعالیتهای کلاسی مفید گزارش کرده است (۳۰). تیفو

از اقتدار برنامه‌ریزی درسی متمرکز و ایجاد شرایط لازم برای حرکت به سوی برنامه‌ریزی درسی غیرمتمرکز باشد.

نتیجه‌گیری

در یک نتیجه‌گیری کلی می‌توان گفت الگویی که محقق با مرور متون و منابع فارسی و انگلیسی طراحی نموده است، با توجه به دیدگاه‌های متخصصان برنامه درسی به منظور کاربرد در نظام آموزش عالی ایران مطلوب سنجیده شده و لذا اجرای برنامه‌ی درسی پست مدرن با عنایت به ویژگی‌های عناصر آن که در این پژوهش به دست آمد، از جمله سازگاری با شرایط، نیازها، امکانات بومی و منطقه‌ای و همچنین غیر متمرکز بودن این نوع برنامه‌ی درسی می‌تواند بسیاری از معضلات نظام آموزش عالی ایران از جمله بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی که در شرایط کنونی به یک چالش ملی و حیاتی تبدیل شده است، را حل نماید.

قدردانی

این پژوهش برگرفته از رساله دوره دکتری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران است. نویسندگان مقاله بر خود لازم می‌دانند از همکاری و مساعدت متخصصان برنامه درسی و همه عزیزانی که در این پژوهش ما را یاری نموده‌اند سپاسگزاری نمایند.

(Taifu) و همکاران نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که تئوری‌های برنامه درسی پست مدرن، اصلاحات برنامه‌ی درسی در دانشگاه‌های چین از جمله کاهش شکاف بین برنامه‌های درسی و نیازهای اجتماعی را تا حد زیادی تحت تأثیر قرار داده‌اند (۷). الیور (Oliver) و همکاران در مطالعه خود در دانشگاه ماساچوست، اصلاحات در آموزش عالی را، طبق نظریه‌های برنامه‌ی درسی پست مدرن، در گرو مشارکت همه‌ی اعضای هیأت‌علمی و مدیران دانشگاه‌ها معرفی کرده‌اند (۳۲).

از محدودیت‌های پژوهش حاضر این بود که برای تدوین الگوی پیشنهادی، از بین تمام عناصر برنامه‌ی درسی، تنها شش عنصر اهداف، محتوا، روش‌های یاددهی-یادگیری، یادگیرنده، محیط یادگیری و ارزیابی در این پژوهش مورد بررسی گرفته است، لذا به سایر پژوهشگران پیشنهاد می‌شود که به طراحی الگوی برنامه درسی پست مدرن در قالب عناصر نه‌گانه برنامه‌ی درسی کلاین اقدام نمایند. با توجه به یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت، اجرای الگوی برنامه‌ی درسی پست مدرن در نظام آموزش عالی ایران، نیازمند توجه بیش از پیش سیاست‌گذاران و دست‌اندرکاران نظام آموزش عالی به منظور واگذاری اختیارات هر چه بیشتر به شورای برنامه‌ریزی دانشگاه‌هاست که می‌تواند گام مؤثری در جهت مرکز‌زدایی

منابع

1. Shekari A , Ahmadabadi Arani N, Fattahi N. [Naghshe Talim Va Tarbiate Marzi Ba Takid Bar Delalathaye Tarbiatiye Zhiro Dar Tahavolate Nezame Amoozeshi].Pazhoohehnameye Mabaniye Taalim va Tarbiat.2014; 4 (1): 134.[Persian]
2. isner EW. Those who ignore the past 12 'easy' lessons for the next millennium. Journal of Curriculum Studies. 2002; 32(2): 343-357.
3. Arefi M. [Strategic curriculum in higher education]. Tehran: Jahad of University of Beheshti University; 2005 .[Persian]
4. Ghaderi M. [Solving the problem of choice annihilation in post modern curricula]. New Thoughts on Education. 2010; 6(2):32-48. [Persian]
5. Banoobhai M. Critical reflection: tools for curriculum implementation and innovation. Procedia - Social and Behavioral Sciences. 2012; 47: 175.
6. Ahmadifar M. [Explains oriented approach in curriculum development (with an emphasis on Dewey's epistemology and its critique) based on Islamic realism] [dissertation].Tehran: Tarbiat Modarres University; 2007: 163. [Persian]

7. Taifu Lv, Linyi U, Linyi Sh. The research on Chinese college curriculum reform based on post-modern curriculum theories. 2nd International Conference on Education Technology and Information System (ICETIS); Nov 15-18; Published by Atlantis Press ; 2014.
8. Shishigu A. Foundation of Curriculum in Ethiopia: Historical, Philosophical, Psychological and Sociological Perspectives. may 8-9; Annual International Educational Conference of Bahir Dar University, Ethiopia; 2015.
9. AminKhandaghi M. [Postmodernism and education]. 2007. [cited 2017 May 10]. available from: <http://profdoc.um.ac.ir/paper-abstract-1010454.html> [Persian]
10. Ghahraman AD. Relationship of modernism, postmodernism and reflections of it on Education. Procedia -Social and Behavioral Sciences. 2015; 174: 3991 – 3996.
11. Mehrmohammadi M. [Curriculum: Theories, approaches and perspectives]. 2nd ed. Tehran: Samt; 2012 . [Persian]
12. Vajari TD, Sorkhabi M, Arefi M, Fardanesh H. [Conceptualization of Curriculum Development Models in Higher Education]. Research in curriculum planning. 2011; 2(3) :48-62. [Persian]
13. Wright J, Macdonald D, Groom L. Young people and therein gagement in physical culture. Journal sport, Education and Society. 2003; 8(1):17-33.
14. Knickerbocker J, Brueggeman MA. Making room on the shelf: The place of postmodern young adult novels. American secondary education. 2016; 37(1): 6579-6593.
15. Chun HK, Dennis. Quality Education through a Post-modern Curriculum. Hong Kong Teacher's Centre Journal. 2002; 1: 56-73.
16. Farkhani M. [Explained the features of higher education from the perspective of postmodernism and its critique of Allameh Tabatabai] [dissertation]. Tehran: Tarbiat Modarres University; 2013. [Persian]
17. Naderi E, Seif naraghi M. [Methods of Research and evaluation of the Humanities]. Tehran: Arasbaran publication; 2016. [Persian]
18. MacGregor S. Post- modernism art educators and art Educators. ERIC Digest; 1992.
19. Westbury I. The burdens and the excitement of the 'new' curriculum research: a response to Hlebowitsh's 'The burdens of the new curricularist' .Curriculum Inquiry. 2002; 29(3): 355–364.
20. Aronowitz S, Giroux H. Postmodern Education: Politics, Culture, and Social Criticism. 1st ed. Minnesota: University Of Minnesota Press; 1991.
21. Farmahini FM. [Postmodernism and education] Tehran: Ayizh publication; 2010. [Persian]
22. Lyotard J. The postmodern condition: a report on knowledge. Manchester :Manchester University Press; 1984. [cited 2017 May 7]. available from: https://www.abdn.ac.uk/idav/documents/Lyotard_Postmodern_Condition.pdf
23. Fanny H. [Delalathaye Tarbiati Didgahe Postmodernisti Liyouatar va Naghde An]. Journal of Educational Innovations. 2007; 3(9): 66-87. [Persian]
24. Ahanchian MR. [Amoozesh Va Parvaresh Dar Sharayete PostModern]. Tehran: Tahouri publications; 2003.[Persian]
25. Usher R. Postmodernism and education. 1st ed. Abingdon, Oxfordshire: Routledge; 1994.
26. Parker S. Reflective Teaching In The Postmodern World, A Manifesto For Education In Postmodern. Berkshire: Open University Press; 1997.
27. Gray G. Pragmatism Liberalism and the Critique of modernity. Cambridge :Cambridge University Press; 2017.
28. Cameron P, Willis K, Crack G. Education for change in a post-modern world: redefining revolution. Nurse Educ Today. 1995; 15(5): 336-40.
29. Reid WA. Erasmus, gates, and the end of curriculum. Journal of Curriculum Studies. 2008; 30(5): 499–501.
30. Lewis NS. The Intersection of Post-Modernity and Classroom Practice. Teacher Education Quarterly. 2004; 63(14): 121-153.
31. Farmahini MF, Mirzamohamadi MH, Noroozi N. The study on features of informal education in postmodernism. Procedia - Social and Behavioral Sciences. 2014; 136: 559 – 563.
32. Oliver Sh , Hyun E. Comprehensive curriculum reform in higher education: collaborative engagement of faculty and administrators. Journal of Case Studies in Education. 2011; 2:1

Designing and Feasibility Assessment of a Postmodern Curriculum Model for Iran's Higher Education System

Mina Karimi¹, Ezatolah Naderi², Maryam Seif naraghi³

Abstract

Introduction: *One of the approaches that could transform higher education and improve its quality is postmodern curriculum model which should be inevitably employed by all educational systems. Given the importance of this approach, the purpose of this study was to design and provide a feasibility assessment of postmodern curriculum for Iran's higher education.*

Methods: *This descriptive study was carried out by first proposing the postmodern curriculum model with an emphasis on Iran's higher education system through reviewing the literature and 161 Persian and English sources on the subject. To perform a feasibility assessment of the proposed model for Iran's higher education system, a researcher-made questionnaire was distributed among 214 curriculum experts who were selected randomly. Data were analyzed using descriptive statistics and chi-square and Fisher tests.*

Results: *The postmodern curriculum model for higher education was designed in the form of curriculum elements (goal, content, teaching and learning methods, learning environment, learner and assessment). Findings showed that more than 82 percent of the curriculum experts believed elements of the proposed model were desirable for Iran's higher education system. However, only 34 percent believed that characteristics of the goals were desirable. There was no statistically significant difference between experts' views about the desirability of the proposed elements of the model ($p>0.05$). However, in terms of the place of employment, a significant difference was found between their views about the applicability of the goals of postmodern curriculum for higher education ($p<0.001$).*

Conclusion: *The results showed that the model which was based on the views of postmodern curriculum experts was considered desirable for its application in Iran's Higher Education System.*

Keywords: curriculum model, feasibility assessment, postmodernism, higher education

Addresses:

- ¹ PhD Student of Curriculum Planning, Sciences & Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. Email: minakarimi777@gmail.com
- ² (✉) Professor, Sciences & Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. Email: e-eznaderi@hotmail.com
- ³ Professor, Sciences & Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. Email: mseif@hotmail.com.